

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра моніторингу довкілля та природокористування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-педагогічної роботи
Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Організація туристичних походів та експедиційної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший / бакалаврський _____
галузь знань _____
(шифр і назва)
спеціальність _____
(шифр і назва)
освітня програма _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ міжфакультетська (за вибором)
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ навчально-науковий інститут екології _____

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою інституту
12.03.2019 року, протокол № 4

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Рябенький А. В., доцент кафедри моніторингу довкілля та природокористування
навчально-наукового інституту екології

Програму схвалено на засіданні кафедри моніторингу довкілля та природокористування

Протокол від 11.03.2019 року № 6

Завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту екології

Протокол від 12.03.2019 року № 5

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту екології

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Екологічний туризм” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 101 «Екологія»

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Екологічний туризм” є вивчення теоретичних і практичних аспектів використання природно-ресурсного потенціалу територій і акваторій для еколого-туристичної діяльності спрямованої на задоволення потреб суспільства у вигляді якісного довкілля на підвищення ефективності експлуатації природних ресурсів і природних умов (особливо об’єктів ПЗФ).

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у забезпеченні засвоєння студентами базових знань, умінь та практичних навичок з екологічного туризму направлених на виявлення еколого-туристичних ресурсів, створення туристичного продукту та його реалізації з найменшим впливом на довкілля.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
5-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	-/- год.
Самостійна робота, у тому числі	
42 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати: історію становлення екологічного туризму, негативні наслідки масового туризму, основні характеристики сучасного екологічного туризму, світові та державні еколого-рекреаційні ресурси, види і форми екологічного туризму, принципи організації еколого-туристичної діяльності.

вміти: застосувати екологічні знання при організації еколого-туристичної діяльності, розробити заходи щодо оптимального використання еколого-туристичних ресурсів, використовувати при вирішенні практичних задач охорону об’єктів ПЗФ.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Історія розвитку, принципи та види екотуризму

Тема 1. Вступ. Загальні питання екологічного туризму Передумови виникнення й історія розвитку екотуризму. Концепція сталого розвитку сучасного екотуризму. Негативні аспекти впливу масового туризму на природу. Поняття сталого розвитку туризму. Історія розвитку екотуризму в світі.

Тема 2. Поняття екологічний туризм. Принципи та признаки і функції екологічного туризму. Класифікація екотуризму Історія виникнення терміну «екологічний туризм». Принципи та признаки, екологічного туризму. Функції екологічного туризму: інтелектуально-освітня, культурнопізнавальна, естетично-художня. Класифікація екотуризму. Пізнавальний екотуризм. Пригодницький екотуризм. Рекреаційний екотуризм. Науковий екотуризм. Форми і напрями туристичної діяльності.

Тема 3. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму у світі та в Україні Прогнози розвитку світового туризму. Сучасний стан та стратегічні пріоритети розвитку туристичної політики України. Перспективи розвитку туризму у світі та в Україні. Сприятливі зони розвитку екотуризму в Україні, гірські райони Карпат. Екологічний туризм в країнах Європи, Америки, Африки, Азії.

Розділ 2. Еколого-туристичні технології

Тема 4. Еколого-туристичні технології Генеральні завдання і ключові інструменти еколого-туристичного менеджменту. Екологічно орієнтовані технології в архітектурі, будівництві туристському спорядженні. Транспортні послуги і екологічні проблеми транспорту. Використання природних ресурсів.

Тема 5. Технології мінімізації забруднення оточуючого середовища в екологічному туризмі Використання технологій і методів мінімізації забруднення оточуючого середовища підчас готування їжі, прання та миття посуду. Улаштування притулків, готелів, бівуаків.

Тема 6. Безпека в екологічному туризмі Поняття безпеки в туризмі. Види небезпек в туризмі (об'єктивні та суб'єктивні). Фактори ризику в природі і заходи їх попередження. Правила поведінки туристів на природі. Дотримування санітарно-епідеміологічних і гігієнічних правил. Безпека окремих видів екологічного туризму. Організація пошукових і рятувальних робіт в екологічному і пригодницькому туризмі. Безпека туристів на території України. Спеціалізовані служби забезпечення безпеки туристів. Медичне забезпечення в туристському поході. Страхування туристів. Етика екологічної мандрівки.

Розділ 3. Туроперейтинг та менеджмент в екологічному туризмі

Тема 7. Формування еколого-туристичного продукту Оцінка еколого-туристичного потенціалу та доступних ресурсів. Екологосоціологічний аналіз і цільові групи. Вивчення рекреаційних потреб екотуристів. Об'єкти і теми маршрутів та екскурсій. Інформаційні матеріали. Маркетинг і реклама. Особливості ціноутворення в екотуризмі.

Тема 8. Туроперейтинг в екотуризмі Поняття й складові туроперейтингу. Поділ туроператорів за спеціалізацією, місцем діяльності. Ініціативні й рецептивні туроператори. Загальні принципи планування в екотуризмі. Проектування екотурів. Робота гідом з гостями. Менеджмент якості туристського обслуговування. Інформаційний контакт з гостями. Загальна підготовка туриста. Теоретична підготовка туриста (географічна, краєзнавча, топографічна). Практична підготовка туриста (фізична, технічна, тактична, психологічна).

Тема 9. Менеджмент обслуговування екотуристів Підготовка до туристичної подорожі. Організація розміщення екотуристів. Стандартна класифікація засобів розміщення екотуристів. Спеціалізовані засоби розміщення туристів. Організація

харчування туристів в екологічних і пригодницьких турах. Режим харчування і меню з врахуванням програми туристичного обслуговування кожної групи. Виконання програми обслуговування туристів: персональний підхід, безкоштовні додаткові послуги і заходи, очікування туристів, необхідність комунікацій з гостями до початку і після закінчення туру.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	1 семестр						2 семестр					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1. Історія розвитку, принципи та види екотуризму</i>												
Тема 1. Вступ. Загальні питання екологічного туризму	10	2				8	10	4				6
Тема 2. Поняття екологічний туризм. Принципи та признаки і функції екологічного туризму.	10	4				6	10	4				6
Тема 3. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму у світі та в Україні	10	4				6	10	4				6
Разом за розділом 1	30	10				20	30	12				18
<i>Розділ 2. Еколого-туристичні технології</i>												
Тема 4. Еколого-туристичні технології	10	4				6	10	4				6
Тема 5. Технології мінімізації забруднення оточуючого середовища в екологічному туризмі	10	4				6	10	4				6
Тема 6. Безпека в екологічному туризмі	10	4				6	10	4				6
Разом за розділом 2	30	12				18	30	12				18
<i>Розділ 3. Туроперейтинг та менеджмент в екологічному туризмі</i>												
Тема 7. Формування еколого-туристичного продукту	10	4				6	10	4				6
Тема 8. Туроперейтинг в екотуризмі	10	4				6	10	4				6
Тема 9. Менеджмент обслуговування екотуристів	10	4				6	10	4				6
Разом за розділом 3	30	12				18	30	12				18
<i>Усього годин</i>	90	34				56	90	36				54

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено навчальним планом.

5. Завдання для самостійної роботи

Студент повинен самостійно опрацювати додаткову літературу з наведених тем та зробити опорний конспект.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 9. Менеджмент обслуговування екотуристів	6/8
2	Тема 9. Менеджмент обслуговування екотуристів	6
3	Тема 9. Менеджмент обслуговування екотуристів	6
4	Тема 4. Еколого-туристичні технології	6
5	Тема 5. Технології мінімізації забруднення оточуючого середовища в екологічному туризмі	6
6	Тема 6. Безпека в екологічному туризмі	6
7	Тема 7. Формування еколого-туристичного продукту	6
8	Тема 8. Туроперейтинг в екотуризмі	6
9	Тема 9. Менеджмент обслуговування екотуристів	6
	Разом	54/56

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні види контролю засвоєння навчального матеріалу: поточний (протягом семестру) та підсумковий семестровий.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях та лекціях. Можливо проведення поточного контролю у формі колоквіуму, комп'ютерного тестування.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залік	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми розділів 1,2,3; C1, C2 ... – семінари; K1, K2 – контрольні роботи.

За матеріалами розділів 1 -3 загалом заплановано проведення 10 поточних контролів, що проводяться в усній формі та містять 2 контрольних запитання. Вірна відповідь на запитання оцінюється в 1 бал.

Підсумковий контроль проходить у формі письмового заліку. Білет складається з 8 завдань, що передбачають розгорнуту відповідь.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
50 – 100	зараховано
1-49	незараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. — К.: Знання, 2011. — 334 с.
2. Вишневський В. І. Екологічний туризм. — К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. — 140 с. ISBN 978-966-501-099-9.

Допоміжна література

1. Борейко В. Е. Троянский конь экотуризма = смерть для заповедной природы. — К.: КЭКЦ, 2010. — 116 с.
2. Борейко В. Е. Этика и менеджмент заповедного дела. — К.: КЭКЦ, 2005. — 328 с.
3. Костюшин В. А. Воздействие рекреации на живую природу. — К.: НЭЦУ, 42 с.
4. Штильмарк Ф. Р. Тропы, которые нельзя прокладывать // Природа. — 1981. — № 9. — С. 121—122.
5. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
6. Сергеева, Т. К. Экологический туризм [Текст]: учебник / Сергеева Т. К. — Москва: Финансы и статистика, 2014. — 360 с

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Ecology and Safety. Health, Safety, and Environment Policy of Caspian Pipeline Consortium [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://www.cpc.ru/en/safety/Pages/default.aspx>